

**ע"פ 1936/13 - המערער בע"פ 1936/13 והמשיב בע"פ
2185/13; פלוני נגד המשיבה בע"פ 1936/13 והמעררת בע"פ
2185/13, מדינת ישראל**

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 1936/13

ע"פ 2185/13

לפני:
כבוד השופט ס' גובראן
כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט ע' פוגלמן

המערער בע"פ 1936/13
והמשיב בע"פ 2185/13: פלוני

נגד

המשיבה בע"פ 1936/13
והמעררת בע"פ 2185/13: מדינת ישראל

ערעורים על פסק הדין של בית המשפט המחוזי בנצרת
(כב' סגן הנשיא ת' כתילי) מיום 04.02.2013 בת"פ
15338-04-12

תאריך הישיבה: ו' באדר א' התשע"ד (06.02.2014)

בשם המערער בע"פ 1936/13
והמשיב בע"פ 2185/13: עו"ד עבד אלמג'יד פאהום

בשם המשיבה בע"פ 1936/13
והמעררת בע"פ 2185/13: עו"ד דפנה שמול

1. המערער הורשע, לפי הודאתו, בעבירות של חבלה בכוונה מחמירה של בן משפחה, כניסה והתפרצות למקום מגורים, כליאה שלא כדין, איומים והיזק בזדון. זאת, לאחר שנדחו טענותיו כי הוא אינו כשיר לעמוד לדין וכי הוא ביצע את העבירות במצב של אי שפיות הדעת. לפי פרטי כתב האישום, בבוקר יום 8.4.2012 נכנס המערער במפתיע לבית גרושתו (להלן: המתלוננת), טרק את הדלת ונעל אותה מבפנים. מששמעה המתלוננת את קול הטריקה, שאלה "מי זה?", ואז החל המערער לגדף אותה ולאיים עליה שהוא מתכוון להרוג אותה. בהמשך, היכר המערער את המתלוננת בפניה באמצעות אגרופו, תפס אותה והחל לבעוט בה, השכיב אותה על רצפת הבית ובעט בראשה, הפך כסאות, נטל אגרטל חרסינה שהיה במקום והטיח אותו בראשה של המתלוננת. כל זאת עשה המערער בשעה שהמתלוננת זועקת לעזרה, ומתחננת שהנאשם יעזוב אותה לנפשה ולא יפגע בה. שכניה של המתלוננת, אשר שמעו את קריאותיה, ניסו להיכנס אל הבית אולם נתקלו בדלת נעולה. רק כעבור זמן מה, בעוד המערער ממשיך להכות את המתלוננת, הצליח אחד השכנים להיכנס אל הבית דרך החלון, לתפוס את המערער ולמנוע מבעדו להמשיך במעשיו. כתוצאה ממעשי המערער נגרמו למתלוננת פצע בראשה, שבר בידה הימנית וכן באצבעות כף היד, והיא נזקקה לטיפול רפואי אשר כלל, בין היתר, תפרים, גבס וקיבוע. כמו כן נגרמו לה שטפי דם פנימיים בפניה ובגבה.

2. בגזר הדין, עמד בית המשפט המחוזי בנצרת (כב' סגן הנשיא ת' כתילי) על חומרת המעשים שביצע המערער, ועל האינטרס הציבורי המוגבר בהרתעה כאשר מדובר בעבירות של אלימות במשפחה. צוין כי האלימות הקשה שהפעיל המערער כלפי המתלוננת הייתה עלולה להסתיים בפגיעה חמורה יותר, ורק בשל התערבות השכנים נמנע הדבר. בית המשפט ציין כי המערער הורשע בעבר בביצוע מעשי אלימות כלפי המתלוננת שבגינם הוא נשא שני עונשי מאסר, וכי גיליון הרשעותיו מלמד על עבר "עשיר" בהפגנת אלימות, כלפי המתלוננת וכלפי אחרים. בקביעת מתחם הענישה ההולם, צוין כי בגין העבירה שהורשע המערער של חבלה בכוונה מחמירה כלפי "בן משפחה", קבע המחוקק עונש מינימאלי ש"לא יפחת ... מחמישית העונש המירבי הקבוע לעבירה, אלא אם כן החליט בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להקל בעונשו". משכך, נקבע כי עונש המאסר - לרבות המאסר המותנה - לא יפחת מארבע שנות מאסר. לגבי נסיבות ביצוע העבירה, צוין כי אלה מלמדים על מידה מסוימת של תכנון מוקדם, וכי האלימות שננקטה הייתה קשה. מנגד, צוין כי מדובר באירוע בודד ולא במסכת אירועים מתמשכת. בית המשפט שב וציין במסגרת גזר הדין כי אין ממש בטענות המערער כי הוא לא היה אחראי למעשיו. צוין כי "כל הנתונים העובדתיים, הן אלה הקשורים באופן ישיר לתיאור העבירות והן אלה המעידים על אופן ההתנהלות של הנאשם בסמוך לביצועו, מלמדים כי בוחן המציאות של הנאשם, יכולת השיפוט שלו ויכולתו ההימנעות שלו, תקינים". עוד נקבע כי "מן הראיות שהובאו עולה כי הנאשם פעל, כאמור, מתוך רגשות נקם ועקב תחושה של ניצול והשפלה, ולא מתוך דחף לאו בר כיבוש". לאחר סקירת עונשים שנגזרו במקרים בעלי מאפיינים דומים, נקבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 3 ל- 6 שנות מאסר בפועל. בבחינת נסיבותיו האישיות של המערער, צוינה נכותו הרפואית, ומנגד - עברו המכביד ונטייתו לאלימות. לפיכך, נגזרו על המערער ארבע וחצי שנות מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו. 24 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, והתנאי הוא שהמערער לא יעבור בפרק זמן זה עבירת אלימות מסוג פשע או עבירת אלימות כלפי בת-זוג. כן חויב המערער לפצות את המתלוננת בסכום של 5,000 ש"ח. מכאן הערעורים שלפנינו - ערעורו של המערער המכוון לחומרת העונש, וערעור המדינה המכוון לקולתו.

ערעור המערער (ע"פ 1936/13)

3. המערער טוען כי בית המשפט קמא החמיר עימו יתר על המידה, בשים לב לעונשים שנגזרו על נאשמים בעבירות דומות וכן לנוכח נסיבותיו האישיות. בין היתר, נטען כי החבלות שנגרמו למתלוננת אינן חבלות המשאירות נכות או מום, וכי לא הוגשה חוות דעת רפואית בנדון. עוד נטען כי לא ניתן משקל לגילו המבוגר של המערער (יליד 1950), למצבו הכלכלי הקשה, לכך שהוא הודה במעשיו וחסך זמן שיפוטי וכן למצבו הפסיכיאטרי.

ערעור המדינה (ע"פ 2185/13)

4. המדינה מערערת כאמור על קולת העונש שנגזר על המערער. נטען כי העונש אינו הולם את חומרת העבירה בנסיבותיה, את מידת אשמתו של המערער ובפרט לנוכח הפגיעה הקשה במתלוננת - פיזית ונפשית - שהייתה עלולה להיות אף חמורה יותר לולא נמנע ממנו להמשיך במעשיו. לטענת המדינה, בהצטברות הנסיבות המחמירות בתיק זה - כליאת המתלוננת בביתה, האלימות הקשה שבה נקט לרבות הטחת אגרטל בראשה, והעובדה שלא מדובר במעשה ראשון - היה מקום להחמיר עם המערער באופן משמעותי. עוד טוענת המדינה כי בית המשפט קמא דחה ללא הנמקה את בקשת המדינה להגיש תצהיר מטעם המתלוננת, וביקשה להגישו במסגרת הדיון בערעור. המדינה מדגישה את המסוכנות שמשקפת מהמערער, על רקע עברו הפלילי המכביד (הגם שאינו מהשנים האחרונות), הכולל מעשי אלימות כלפי המתלוננת ואחרים. עוד נטען כי המערער לא לקח אחריות על מעשיו, וממשיך להתייחס אל עצמו כאל הקורבן בפרשה; כי לא ניתן משקל מספיק לשיקולי הרתעת הרבים; כי מתחם הענישה נוטה מאד לקולה, וכי שגה בית המשפט בקובעו את העונש במרכז המתחם ולא ברף העליון שלו.

דיון והכרעה

5. לאחר בחינת גזר הדין של בית המשפט המחוזי ושמיעת טענות הצדדים, הגענו לכלל מסקנה כי אין עילה להתערבות בעונש שהוטל על המערער, ודין שני הערעורים - להידחות.

6. הלכה היא כי אין ערכאת הערעור מתערבת בשיקול דעתה של הערכאה הדיונית בכל הנוגע לחומרת העונש שהוטל על נאשם, אלא במקרים חריגים שבהם נפלה טעות מהותית בגזר דינה של הערכאה הדיונית או שישנה סטייה ברורה ממדיניות הענישה המקובלת בנסיבות דומות (ראו לדוגמה: ע"פ 6925/09 פלוני נ' מדינת ישראל (17.10.2010)). בית המשפט המחוזי איזן בפסק הדין בין השיקולים השונים - לקולה ולחומרה. לחומרה, צוינה חומרת המעשים שביצע המערער. כאמור, המערער נכנס לביתה של גרושתו מיוזמתו, נעל אותה והיכה אותה קשות - הפיל אותה, בעט בראשה, הטיח בראשה אגרטל קרמיקה. המעשים חדלו רק בעקבות התערבותו של אחד השכנים, שתפס את המערער ומנע ממנו להמשיך. כתוצאה מן המעשים, נגרם למתלוננת פצע בראשה, שטפי דם בפניה ובגבה ושבר בידה הימנית. בית המשפט עמד על החומרה גם במישור של הרתעת הרבים, וציין כי העונש צריך להביא לידי ביטוי גם את תפקידו של בית המשפט לבער את תופעת האלימות נגד נשים בתוך המשפחה. עוד צוין לחומרה עברו הפלילי של המערער, שזו לא הרשעתו הראשונה בעבירות אלימות בכלל, ונגד המתלוננת בפרט. לקולה, צוין גילו של המערער ומצבו הרפואי (נכות מוכרת על-ידי המוסד לביטוח לאומי). בית המשפט דחה את הטענות לעניין מצבו הפסיכיאטרי של המערער בהסתמך על חוות הדעת שהוגשה בעניינו, וסבר כי בקשת הסניגור להפנותו לבדיקה פסיכיאטרית נוספת לא נתמכה בראיות על שינוי במצבו. אמנם, מוכן אני להניח שהעונש שנגזר על המערער (ארבע וחצי שנות מאסר) אינו על הצד הגבוה, בשים לב לעונש המינימום המתחייב כמבואר לעיל ולעובדה שזו אינה הרשעתו הראשונה, אך - על רקע אמות המידה שנקבעו בפסיקתנו - לא מצאנו כי מדובר בחריגה מן העונש הראוי במידה המצדיקה את התערבותנו.

הערעורים נדחים אפוא. לבקשת המדינה, שם המתלוננת וכל פרט שיש בו כדי לזהותה ייאסרו לפרסום.

ניתן היום, ט' באדר א' התשע"ד (9.2.2014).

שופט

שופט

שופט
